וכן בגת [א]איבעיא להו כרמלית מאי אמר אביי היא היא רבא אמר [א]היא גופה גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה אמר אביי מנא אמינא לה דקתני וכן בגת מאי גת אי רשות היחיד תנינא אי רשות הרבים תנינא אלא לאו כרמלית רבא אמר וכן בגת לענין מעשר וכן אמר רב ששת וכן בגת לענין מעשר [ד]דתנן שותין על הגת בין על החמין בין על הצונן ופטור דברי ר' מאיר ר' אלעזר בר' צדוק מחייב וחכ"א [ב]על החמין חייב על הצונן פטור [ה]מפני שהוא מחזיר את המותר תנן לא יצא החייט במחטו סמוך לחשיכה שמא ישכח ויצא מאי לאו דתחובה לו בבגדו [ג]לא דנקיט ליה בידיה ת"ש לא יצא החייט במחטו התחובה לו בבגדו מאי לאו בערב שבת לא [ד]כי תניא ההיא בשבת והתניא לא יצא החייט במחטו התחובה בבגדו בע"ש עם חשיכה הא מני רבי יהודה היא דאמר אומן דרך אומנתו חייב [ו]דתניא [ה]לא יצא החייט במחטו התחובה לו בבגדו ולא נגר בקיסם שבאזנו ולא סורק במשיחה שבאזנו ולא גרדי באירא שבאזנו ולא צבע בדוגמא שבצוארו ולא שולחני בדינר שבאזנו ואם יצא פטור אבל אסור דברי ר"מ ר' יהודה אומר אומן דרך אומנתו חייב ושאר כל אדם פטור תני חדא לא יצא הזב בכיסו ואם יצא פטור אבל אסור ותניא אידך [ו]לא יצא ואם יצא חייב חטאת אמר רב יוסף לא קשיא הא ר"מ הא ר' יהודה א"ל אביי אימור דשמעת ליה לרבי מאיר במידי דלאו היינו אורחיה במידי דהיינו אורחיה מי שמעת ליה דאי לא תימא הכי אלא [ז]מעתה הדיוט שחקק קב בבקעת בשבת לר"מ הכי נמי דלא מחייב אלא אמר רב המנונא לא קשיא כאן בזב בעל שתי ראיות כאן בזב בעל ג' ראיות מ"ש זב בעל שתי ראיות דחייב דמיבעי ליה לבדיקה זב בעל ג' נמי מיבעי ליה לספירה לא נצרכא אלא לבו ביום והא מיבעי ליה כדי שלא יטנפו כליו א"ר זירא האי תנא הוא דאמר [ח]כל אצולי טינוף לא קא חשיב דתנן [ט]הכופה קערה על הכותל אם בשביל שתודח הקער' הרי זה [ו]בכי יותן אם בשביל

שלא

וכן בגת. לקמיה מפרש לה: **כרמלית.** כגון בקעה דמדרבנן הוא דאסור להכניס ולהוציא: **מהו.** לעמוד ברה"י או ברה"ר ויושיט ראשו לכתחלה לתוכו וישתה: **היא היא.** כשם שאסרנו זו במשנתנו כך זו אסורה: **היא גופה.** אפי' יוציא הכלי מתוכה לרשות היחיד או מתוכה לרה"ר מדרבנן בעלמא הוא: **ואנן ניקום ונגזור.** הושטת ראשו אטו הוצאת כלי: **אי נימא רה"י.** כגון גבוה י' וקאמר דלא יעמוד ברה"ר וישתה לתוכה תנינא: **ואי רה"ר.** כגון אינה גבוה ג': **לענין מעשר.** דשתיה על הגת ממש שלא עקרו משם להוציאו חוצה הויא שתיית עראי ופטור ממעשר כל זמן שלא ירד לבור שהוא גמר מלאכתו למעשר אבל להוציאו משם הוי קבע שאין בדעתו להחזיר המותר ואע"ג דלא נגמר מלאכתו למעשר אסור: **בחמין.** שמזגו בחמין שוב אינו ראוי להחזיר המותר שלא יחמיץ את היין מחמת החמין: **מאי לאו דתחובה בבגדו.** שאין דרך הוצאה בכך ואפי' הוציאה לרשות הרבים מתחשבה שבות בעלמא הוא וקא גזור סמוך לחשכה אטו חשכה אלמא גזרינן לאיסורי שבת גזירה לגזירה: **כי תניא ההיא בשבת.** עלמה דחדא גזירה איכא גזירה תחובה בבגדו אטו היכא דמפיק בידים: **אומן.** המוציא דרך אומנותו שהוא רגיל לצאת לפרקים כן בחול חייב דהשתא לדידיה ליכא אלא חדא גזירה דגזרינן סמוך לחשכה אטו חשכה: **בקיסם שבאזנו.** קיסם ארוך ושוה כעין סרגלא שמסרטטין בה ספרים שקורין ויר"א בלע"ז ובו משוין את הנסרים כדרך נגרים שלנו משוים בנטיית קו. ולי נראה שכל השנויין כאן אינו אלא שנותנין אותו בני האומנות עליהן כשהם בשוק כדי שיכירו מאיזו אומנות הוא וישכרוהו למלאכה: **סורק.** בגדים שקורין פולור"ש: **במשיחה.** הוא קושר הקוצים שקורין קרדונ"ש וגם את הבגד תופר ומחבר בו ב' ראשין כשמותחו על יתדות האומנות לחובטו במקלות לזקוף את שערו: **אירא.** הוא צמר או צמר גפן שסותם בו פי הקנה לאחר שהניח בתוכו פקעיות הערב ומשייר כנקב מלא חוט להריג וזורקו לקנה והפקיע מתגלגל לתוכו ולצאת אינה יכולה שנסתם הנקב: **דוגמא.** מעט צמר צבוע אדום ומעט צבוע שחור וכן בכל מיני צבע שמראה בהם דוגמא לאמר כזה תרצו או כזה תרצו: כיס שעושין לזב וקושרו לפי האמה לקבל בו את הזוב: **הא רבי יהודה.** דזו דרך הוצאתו כמול: **במידי דלאו היינו אורחיה.** כגון כל אלו השנוין למעלה אין דרך הוצאתו אלא ביד אפילו לאומן אלא בשעה שהוא רוצה להכריז לעצמו שהוא אומן אבל כיס שלו זה אין דרך הוצאתו אלא בכך מי שמעת ליה דפטור: **דאי לא תימא הכי.** דמודה ר"מ במי שלא דרכו בכך: **הדיוט שחקק קב בבקעת.** הוצא ולאינו אומן ואין דרך חקיקה בכך הכי נמי דפטור לרבי מאיר וכ"ל ור' מאיר לא מחייב בשבת אלא אומנין אלא על כרחיך הוציא וכל דרך חקיקתו של זה בכך מחייב והכא נמי הוציא וכל דרך הוצאתו זו לזה בכך חייב: **זב בעל שתי ראיות.** חייב לפי שהכיס צריך לו לבדוק עצמו אם יראה עוד שלישית ויהיה זב גמור לקרבן וכיון דצריכה לו הויא ליה לדידיה דרך הוצאתו בכך: **מיבעי ליה לספירה.** דכתיב (ויקרא טו) וכי יטהר הזב וספר לו שבעת ימים ז' נקיים וצריך הוא לבדוק בכיס לברר לו היום בנקיות שאלו יראה באחד מהן יסתור את הכל דכתיב לטהרתו (שם) טהרה אחת לכולן שלא תהא טומאה מפסקת ביניהן [נדה לג:]: **לבו ביום.** באותו יום שבת ראה הראיה שלישית דשוב אינו צריך לכיס לכל אותו היום שאין אותו יום ממנין הנקיים: **לא חשיב.** הלכך לאו דרך הוצאה היא לו: **כפה קערה על הכותל.** שיורדין גשמים עליו: **הרי הוא בכי יותן.** דאחשבינהו להנך משקין הראה בדעתו שצריך להן ואע"ג דלא ניחא ליה נפילה שנפלו על הפירות לאחר זמן הוו מוכשרין דתנן (מכשירין פ"א מ"א) כל משקה שתחלתו לרצון אע"פ שאין סופו לרצון מכשיר:

דמחייב בשעת בליעה אלא אהוצאה מחייב נמי בשעת בליעה כדפרישית ורש"י תירץ בענין אחר בהמוצא תפילין (עירובין דף לט:) ובפ"ב דעירובין (דף כ. ושם) פירשתי ונראה דאע"ג [ח]דהלכה כר"מ בגזרותיו בהא דאמר לא יעמוד ברה"ר ומטלטל ברה"י או איפכא לית הלכתא כוותיה אלא כרבנן דשרו כדמוכח בהמוצא תפילין (שם דף לח:) דאמר מתני ליה רבי חנינא בר שלמיא לחייא בר רב קמיה דרב לא יעמוד כו' א"ל שבקת רבנן ועבדת כר"מ: **אמר** אביי מנא אמינא לה. דגזרינן גזירה לגזירה *דוקא בהוצאה גזר אביי וכל הנהו דמייתי ראייה איירי בהוצאה אבל בעלמא לא גזר דהא בריש ביצה (דף ג.) פריך אביי למאן דגזר ביצה שנולדה בי"ט אטו פירות הנושרים היא גופה גזירה ואנן ניקום כו': **אלא** לאו כרמלית. ואע"ג *דאין כרמלית בכלים האי גת כיון דמחובר לקרקע לא שמיה כלי: **ואם** יצא פטור אבל אסור דברי ר"מ. והא דתנן בפרק במה אשה (לקמן דף סב.) ואם יצאה אשה במחט הנקובה חייבת חטאת התם לגמרי דרך הוצאה בכך וכן נמי הא דאמר ר"מ אם (א) שכח והוציאה בפיו חייב התם נמי דרך להוציא המאכל בפה: **כל** אצולי טינוף לא קא חשיב. אע"ג דהוי אורחי' בכך כיון דלא הוי אורחיה אלא משום אצולי טינוף לא חשבינן הוצאה כי אורחיה תדע דהא הכופה קערה בשביל שלא ילקה הכותל אינו בכי יותן אע"ג דניחא ליה שנופלים המים ברחוק מן הכותל ע"י הקערה כיון דלא ניחא ליה אלא משום אצולי טינוף לא חשבינן ניחותא לגבי הכשר ה"נ לא חשיב הוצאה כי אורחיה ופריך התם לא ניחא ליה בהני משקין כלל הכא ניחא ליה בהאי כיס לקבולי בי' זיבה ובכה"ג שמקבל מים לאצולי טינוף חשוב משקה לרצון כדמוכח מסיפא וכי היכי דחשיב משקין המתקבלין אע"ג דלאצולי מטינוף (ב) משום דאחשבינהו קבלתן ה"נ חשיב כיס המקבל זיבה לאצולי מטינוף הוצאה כי אורחיה:

ושכתוכה

עין משפט נר מצוה

עח א מיי' פט"ו מהל' שבת הלכה ב סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שנ סעיף א:
עט ב מיי' פ"ה מהל' מעשר הלכה טז:
פ ג מיי' פי"ט מהל' שבת הלכה כו סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' רנב סעיף ו:
פא ד ה מיי' שם הלכה כח וסמג שם טוש"ע א"ח סי' שא סעיף יב:
פב ו מיי' שם הל' כג טוש"ע סעיף יג:
פג ז מיי' פי"ב מהל' טומאת אוכלין הל' ג:

תורה אור השלם

ו וכי יתן מים על זרע ונפל מנבלתם עליו טמא הוא לכם: ויקרא יא לח

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ואם יצא וכו' ר' מאיר אם היתה שבת והוציאו בפיו: (ב) ד"ה כל וכו' אע"ג דלאצולי מטינוף הן משום:

גליון הש"ס

גמ' כל אצולי טינוף וכו'. עי' לקמן קד ע"ב תד"ה ותמוך: תוס' ד"ה אמר אביי וכו' דוקא בהוצאה וכו'. עי' עירובין לח ע"א תד"ה אלא אמר אביי: ד"ה אלא לאו וכו' דאין כרמלית בכלים. כמו שפירש"י לעיל ח ע"א ד"ה פחות:

רב נסים גאון

רבא אמר היא גזירה וניקו לגזור גזירה לגזירה. וגזירה היא הנזכרה בפרק עושין פסין (עירובין כ:) גזירה דילמא חזי ליה לאיבוס דמיקלקל ושקיל ליה לדוולא ומפיק ליה, וחזאי ליה לאידך גיסא נמי דמיקלקל ומנח ליה ומפיק ליה מרה"י לרה"ר. ואיתא במסכת יום טוב בפרק המביא כדי יין (דף לה.) אמרו כל דבר שמותרו חוזר ולא קבע, וכן השותה על הצונן פטור מן המעשר מפני שמחזיר את המותר. אלא אמר רב המנונא לא קשיא כאן בזב בעל ב' ראיות וכאן בזב בעל ג' ראיות. ומה הפרש בין זב הרואה ב' ראיות ובין זב הרואה ג' ראיות, זכור במשנה בפ' מגילה נקראת (דף ח) אין בין זב הרואה שתי ראיות לרואה ג' אלא קרבן. ובתלמוד ברור הדבר ופירשו מן הכתוב, מנה הכתוב שתים וקרא טמא [illegible]

מסורת הש"ס

א) עירובין לט., ב) [ביצה ג. וש"נ], ג) עירובין לט: מעשרות פ"ד מ"ב, ד) [וכן טעמא מפני שהוא מחזיר כו' אינו נמנע למעשרות רק בעירובין], ה) תוספתא פ"א, ו) [עי' מה שפירש בערוך ערך קב], ז) חולין נו. מכשירין פ"ד מ"ב, ח) כתובות נו.

לעזי רש"י

ויד"א. סרגל.
פולור"ש [פולונ"ש]. כובסים (הדורכים או הלוחצים או החובטים בבגד כדי לאשפרו).
קרדונ"ש. דרדרים.

מוסף רש"י

כרמלית מאי. מהו שיעמוד בכרמלית וישתה ברה"י או ברה"ר (עירובין צט.). היא היא. כי היכי דלא יעמוד ברה"י וישתה ברה"ר, כך לא יעמוד בכרמלית וישתה ברה"י (שם). היא גופה גזירה. אי דעיל לגביה כלי ליכא איסורא דאורייתא אלא גזרה דרבנן, דלא ליתי לאפוקי מרה"י לרה"ר, ואנן ניקום ונגזור. שתיה אטו הכנסת כלי (שם). גזירה לגזירה. הא דאמרינן בכולי הש"ס אין גוזרין גזירה לגזירה, מהאי קרא נפקא (ויקרא יח ל) ושמרתם את משמרתי, עשו משמרת, למשמרתי, לתורתי, ולא משמרת למשמרת, שלא יעשו גזירה לגזירה (ביצה ג:). שותין על הגת. עומד על הגת ושותה, דכל זמן שלא הוציאו לחוץ לאו שתיית קבע הוא ופטור מן המעשר, בין שמזגו בחמין בין שמזגו בצונן (עירובין צט.). מחייב. במזיגה שמזגו מחשיב ליה קבע (שם). על החמין חייב. דאין ראוי להחזיר שמיתר שמקלקל היין, הלכך כי מזג ליה בחמין לשעתה [illegible]

רבינו חננאל

וכן בגת. איבעיא להו מהו לעמוד בכרמלית וישתה ברה"י או ברה"ר אע"פ שאין ראשו ורובו למקום שהוא שותה. אמר אביי היא היא, כלומר אסור. רבא אמר היא גופה גזירה [illegible]

[illegible]

ג) [לפנינו בגמ' איתא (לספירה)].